

02.06.2020r. – Świetlica ZSG

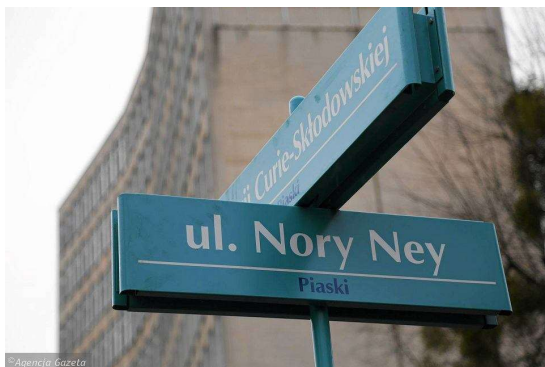
1. Mówiliśmy o Podlasiu muzycznym, dziś trochę o Podlasiu filmowym – miejsca, filmy, twórcy, aktorzy. Zaczynamy od Nory Ney. Mamy nawet w Białymstoku ulicę tej gwiazdy przedwojennego kina, pochodzącej z Białegostoku. Sonia Najman urodziła się w Sielachowskich koło Białegostoku. Do wybuchu wojny była prawdziwą gwiazdą. Nora Ney przeżyła II wojnę światową, ale wyjechała do USA. W 1925 roku zdała maturę w elitarnym, prywatnym, koedukacyjnym gimnazjum Dawida Druskina przy ul. Szlacheckiej 4 w Białymstoku. Tuż po zakończeniu edukacji, świadoma planów wydania jej za mąż za zamożnego, starszego mężczyznę, uciekła z domu.

Późniejsza wielka gwiazda przedwojennego kina polskiego wyjechała do Warszawy, gdzie rozpoczęła naukę w Instytucie Filmowym Wiktora Biegańskiego. Jej doskonałe warunki: egzotyczna uroda, doskonała sylwetka i wysoka sprawność fizyczna szybko zostały docenione, a pierwsza rola filmowa pozwoliła zdobyć stały kontrakt z wytwórnią Leo-Film, co zagwarantowało jej stabilność ekonomiczną i godziwe warunki egzystencji.

W międzywojennej Polsce jej gwiazda świeciła olbrzymim blaskiem. Prasa śledziła nie tylko jej występy w filmach, ale i życie prywatne. Prasa rozpisywała się o jej rozwodzie, podejrzewała o romans z Eugeniuszem Bodo. Jej najbardziej znaną rolę jest tytułowa postać Aniuty w filmie *Córka generała Pankratowa* (1934).

Tu wspomnienie aktorki przez Stanisława Janickiego, znawcy kina przedwojennego:

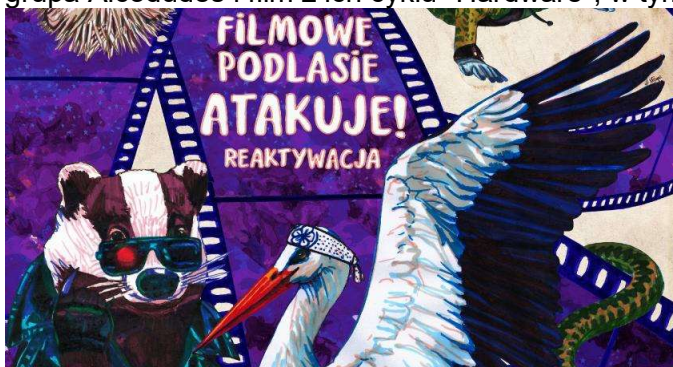
<https://www.youtube.com/watch?v=v9HLEreOLHo>

2. **FILMOWE PODLASIE ATAKUJE! REAKTYWACJA** to jedna z najbardziej rozpoznawalnych akcji promujących kino niezależne, a zarazem swoista platforma filmu

autorskiego, artystycznego, nieprofesjonalnego i eksperymentalnego. Wśród twórców można znaleźć poetów, dziennikarzy, studentów szkół artystycznych i filmowych, artystów plastyków i niezależnych filmowców – kręcą oni fabuły, dokumenty, klipy i animacje. Jedni dopiero debiutują, inni od lat nagradzani są na ogólnopolskich festiwalach.

Tradycyjnie już podlascy twórcy - tu mieszkający i parający się filmem lub związani z regionem z racji miejsca urodzenia - pokazują szerokie spektrum gatunków i form. Stąd obecność na pokazach reportaży (jak film Janusza Gawryluka "Ostatni mieszkaniec stolicy świata" o Borysie Wołoszynie, wyznawcy proroka Ili z legendarnego Wierszalina), krótkich fabulek (osadzona w sklepie z używaną odzieżą "Second-Head" Bartka Tryzny), teledysków (choćby duetu Kijek/Adamski do utworu "Coming Home" zespołu Royksopp), animacji (przepiękne "Artist is a God" Luizy Wojdy, która winylową płytę potraktowała jako koło garncarskie, na którym dzieje się nasze życie) oraz zabaw formą filmową (niezmordowana grupa Alcodudes i film z ich cyklu "Hardware", w tym roku - 2011 -z numerem 88).

<https://www.youtube.com/watch?v=bBq7fHJJmbE>

3. Można powiedzieć, że „matką” reportażu filmowego Podlasia była Tamara Sołoniewicz. Uczęszczała do szkoły podstawowej w Narewce, a następnie do Liceum Ogólnokształcące w Michałowie. Była absolwentką wydziału filologii polskiej na Uniwersytecie Warszawskim oraz Podyplomowego Studium Dziennikarskiego.

Od połowy lat 60. związana była z Telewizją Polską pracowała w Dzienniku Telewizyjnym, redakcji reportażu Programu I, redakcji społecznej i filmu dokumentalnego, Wytwórni Filmów Dokumentalnych w Łodzi. W latach 90. współpracowała z białostockim oddziałem telewizji regionalnej.

Tematem większości filmów autorstwa Sołoniewicz była Białostoczczyzna. Pierwszy film o tym terenie zrealizowała w 1966 roku. *Miasteczko na skraju puszczy* – to filmowa opowieść o ówczesnym życiu Hajnówki.

Wiele jej filmów było nagradzanych na festiwalach w kraju i zagranicą. Najbardziej znane i utytułowane jej filmy to: *Matecznik* – złoty Ekran w 1975 roku, *Antygona w stodole* – nagroda Brązowego Lajkonika na Festiwalu Filmów Dokumentalnych w Krakowie, *Hela Pacewiczówna z Zadworzan* – srebrny Lajkonik na FFD, *Ziemia* – Gran Prix FFD, *Wąski tor* – w 1981 roku nagroda *Solidarności* oraz pierwsza nagroda na Festiwalu Filmów Społeczno-Politycznych w 1984 r., *Polski podrzutek* – nagroda Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w 1997 roku.

W ścisłym centrum Białegostoku znajduje się bulwar im. Tamary Sołowiecz (położony jest wzdłuż rzeki Białej oraz alei Piłsudskiego i ciągnie się od ulicy Henryka Sienkiewicza do ulicy Fabrycznej). W Hajnówce znajduje się ulica Tamary Sołowiecz, zaś w Narewce istnieje galeria jej imienia.

4. Film „ Czy słyszysz, jak płacze ziemia?”

<https://www.youtube.com/watch?v=ZMnRGLf9FKo>

5. Z tej różnorodności filmowej warto przypomnieć nominowany do Oscara film krótkometrażowy Tomasza Bagińskiego „Katedra”, oparty na opowiadaniu Jacka Dukaja pod tym samym tytułem. Film uzyskał nominację do Oscara w roku 2003 (za rok 2002) ,nad animacją komputerową w filmie pracował tylko jeden człowiek - Tomasz Bagiński. (ur.10 stycznia 1976 r. w Białymstoku) – polski rysownik, animator, reżyser. Jest artystą samoukiem. Stworzenie filmu zajęło mu trzy lata. W napisach widnieje tekst: *Film powstał dzięki wytrwałości i kreatywności twórcy.*

<https://www.youtube.com/watch?v=VbclWGoP1I4>

6. Do klasyki polskiej komedii weszła trylogia Jacka Bromskiego **U Pana Boga za piecem** – polski film fabularny z 1998r., pierwsza część trylogii filmowej obejmującej również *U Pana Boga w ogródku* (2007) i *U Pana Boga za miedzą* (2009) Powstał również serial. Film kręcony głównie w Królowym Moście i Supraślu, ze znakomitymi rolami białostockich aktorów, na czele z Krzysztofem Dziermą – proboszczem i Andrzejem Zaborskim, komisarzem policji. Fabuła osadzona jest w Królowym Moście, ale na filmowe przedstawienie tej miejscowości pracowały także Supraśl czy Tykocin. Sceny z kościoła czy plebanii były kręcone także w Sokółce, targ kręcono na Kawaleryjskiej w Białymstoku, a dyskotekę zagrała sławetna Panderosa w Janowie. Oczywiście rozpoznać też można trasę na Bobrowniki.

Tu fragment muzyczny z filmu – kompozycja Henri Soroka

<https://www.youtube.com/watch?v=d3PVehkWQxc>

O tym, że Jacek Bromski serią "U Pana Boga" wykreował obraz podlaskiej leniwej prowincji i śledzikujących, acz sympatycznych mieszkańców, wiedzą wszyscy, wszak filmy i serial puszczane są w telewizji regularnie jak "Samy swoi". Ale w Podlaskiem pojawiały się też ekipy takich klasyków jak "Sanatorium pod Klepsydrą", "Pan Tadeusz" czy nad "Nad Niemnem", a nawet światowej superprodukcji "Opowieści z Narnii".

7. "Ryś" w reżyserii Stanisława Tyma i z nim w roli głównej faktycznie kręcony był choćby przy pokamedulskim klasztorze nad Wigrami. Nie ma co się zresztą dziwić, bo Tym pokochał krainę suwalskich jezior i zamieszkał tu.

8. Z Suwałk pochodzi Andrzej Wajda, który upamiętnił krajobraz Suwalszczyzny. We wsi Smolniki, położonej przy północnej granicy Suwalskiego Parku Krajobrazowego znajduje się punkt widokowy "U Pana Tadeusza". Jadąc od strony Suwałk łatwo można go minąć gdyż nie jest on oznakowany drogowskazami. Gdy wjedziemy do wsi należy pilnie obserwować lewą stronę drogi, gdzie trochę schowany za zakrętem napis poinformuje nas że jesteśmy na miejscu. Z ustawionej drewnianej platformy (225 metrów n.p.m.) możemy zobaczyć naprawdę niezły widok. Widać stąd północno-wschodnią część Suwalskiego Parku Krajobrazowego (patrzac na południe), jeziora kleszczowskie (Kojle i Perty oraz Purwin). Są one usytuowane w centralnej części panoramy rozciągającej się z tego punktu. W oddali zobaczyć można góry: Jesionową, Cisową i Krzemieniuchę. Unikalny krajobraz został wykorzystany przy realizacji filmów: "Dolina Issy" Tadeusza Konwickiego i "Pan Tadeusz" Andrzeja Wajdy. To tutaj kręcono ujęcia przemarszu wojsk napoleońskich, co wymagało setek statystów, ale też bardziej kameralne sceny z Michałem Żebrowskim, filmowym Tadeuszem, i podkomorzym, czyli Jerzym Trelą.

<https://www.youtube.com/watch?v=LGjTleOHVJI>

<https://www.youtube.com/watch?v=ArbYzWenxf8>

9. W filmie Andrzeja Wajdy na podstawie utworu Jarosława Iwaszkiewicza „Panny z Wilka”, pięknie sfilmowana jest rzeka Bug i spływ tratwą. "Panny z Wilka" (1979), "Kronika wypadków miłosnych" (1986) i "Pierścionek z orłem w koronie" (1992) to trzy produkcje w reżyserii Andrzeja Wajdy, do których zdjęcia powstawały

w Drohiczynie. Do nadbużańskiego miasteczka przywiózł mistrza aktor Daniel Olbrychski, który stąd właśnie pochodzi. Olbrychski z Mają Komorowską w "Pannach z Wilka" był filmowany m.in. na miejscowym cmentarzu, ale najbardziej filmowców urzekły rozlewiska. To właśnie ich malowniczość sprawiła, że Bug zagrał także w "Nad Niemnem" (1986) w reżyserii Zbigniewa Kuźmińskiego. Ale stał się też plenerem dla ekranizacji "Sanatorium pod Klepsydrą" (1973) w reżyserii Jerzego Hasa, z muzyką także Podlasianina - Jerzego Maksymiuka.

<https://www.youtube.com/watch?v=plL37E0v2sA>

10..Na drugim krańcu Podlaskie gościło też ekipę serialu z lat 70. spod znaku płaszczka i szpady - "Czarne chmury" - który reżyserował Andrzej Konic. Te najbardziej malownicze plenery kręcono nad jeziorem w gminie Płaska. Opowieść nawiązuje w luźny sposób do postaci prawdziwej - pułkownika Krystiana Ludwika Kalksteina-Stolińskiego, który w 1670 r. uciekał z Prus Książęcych do Polski. W bardzo lubianym serialu jego odpowiednikiem jest pułkownik Krzysztof Dowgird.

Z muzyką Waldemara Kazaneckiego

<https://www.youtube.com/watch?v=TsvjDI6nKDI>

11. Kierując się z w stronę Bielska Podlaskiego, nie można natomiast nie wspomnieć o epizodzie tego miasta w filmie "Znachor". Ekipa pod wodzą Jerzego Hoffmanna zjechała tu latem 1981 r. Na bielskim rynku do dziś jest budynek, gdzie mieścił się filmowy sklep, w którym sprzedawała panna Marysia Wilczur. Córkę tytułowego znachora grała Anna Dymna, a jej adoratorem był hrabia Leszek Czyński - w tej roli Tomasz Stockinger.

12. W lutym 2005 r. w podlaskie strony zawitali natomiast filmowcy amerykańscy. I tak Siemianówka i białowieskie plenery zagrały w superprodukcji "Opowieści z Narnii: Lew, czarownica i stara szafa" w reżyserii Andrew Adamsona, twórcy także m.in. "Shreka".

<https://www.youtube.com/watch?v=uJJScRFxa-I>

13. Od 2009 r. natomiast regularnie przenosi się w okolice Supraśla plan "Blondynki" produkowanej dla TVP, bo i w tym serialu chodzi o klimat małego miasteczka. Tym razem

nazwa nie jest prawdziwa, bo domki i uliczki Supraśla tworzą przestrzeń filmowych Majaków. Początkowo w roli głównej - pani weterynarz, która z Warszawy przenosi się na prowincję .

14. Wielu jest współcześnie aktorów filmowych, wywodzących się z Podlasia, jak Adam Woronowicz, Paweł Małaszyński, ale ostatnio wschodzącą gwiazdą stał się po filmie Jana Komasy i sukcesach filmu „ Boże Ciało” Bartosz Bielenia, wywodzący się z Białegostoku, laureat między innymi Nagrody im. Zbyszka Cybulskiego.

